

Từ nhà kho Quán Ven Đường

Phong trào

TUẦN BÁO

REG. N° 505-112-112-112
TONKIN

■ XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM ■

TÒA SOẠN VÀ TRỊ-SỰ SỐ 1, Đường Carnot — HANOI

GIẤY NÓI : số 885

Giá bán : 0\$10

VAN-HOC-TUNG THU (I)

VAN-DAN-BAO GIAM I

Op. 95

VAN DAN-BAO GIAM III (Số in xong)

Là bộ sưu tập quý sô-lục đượ ngót 10.000 bài thơ và văn của danh-nho đời Đuân, Lê, Lý, Trần, Lê, Nguyễn.

Kỳ tái-biên lần thứ ba, bản-quán tìm kiếm được ngót 10 bài văn châu dung và bút tích các cụ.

Có hai bản in đặc-biệt trong bộ Văn-Dan-Bao-Giám là bản in cụ Phạm-Tuân-Giám chụp với 12 vị Sư-tử tại Paris và bản in ông Trương-Vinh-Ký cùng chụp 18 vị Thế-tôi đại-van-bảo, ông Trương-Vinh-Ký đương tuở 17, về tiêu-sử các cụ nổi thì bản-quán đầu tiên tìm đến con cháu các cụ rất cần-tận. Có vi. chúng tôi tìm ở Gia-Phả, cho nên biên chép rất tinh-vy.

QUỐC-HOC TUNG-SAN đệ tứ tập

PHỒ-CHIÊU-THIÊN-SƯ Thi văn Tập

Giải-thr văn chương thi phú cụ Chiêu-Lý tức là Phạm Phụng có in nguyên bản

SƠ-KINH TÂN-TRANG Giá bán 0\$30

NAM-KY THU-QUAN

17. Boulevard Francis-Garnier, Hanoi

(I) Cuối tháng 2 Juin 1932

SÁCH DẠY THỜI-MIÊN

Gồm có các khoa THẦN-HỌC, THỜI-MIÊN-HỌC, NHÂN-ĐIÊN-HỌC, ÁM-THỊ-HỌC XUẤT-HỒN-HỌC, GIẢNG-THẦN-HỌC, THẦN-GIAO-CÁCH-CẢM-HỌC, THỊ-BÌNH-HỌC, v. v Mục đích là để PHÁ-TAN-NỀN-MỀ-TIN-DỊ-ĐOAN của đước nhà mưu tâm cái thuật SỐNG MÃI KHÔNG CHẾT MÀ, quỳ, bùa mả, Phù-thủy, Đồng hống Đồng thiếp là gì? CHỮA BỆNH KHÔNG PHẢI THUỐC là gì? - Tại sao lại chữa bệnh và sai khiến đước người ở nơi xa mình? BÊN TÂY ĐÃ CÓ NGƯỜI HỌC MÀ BÂY LÊN ĐƯỢC Thuật là một môn học có giá trị Ai học cũng đước. Một bộ 4 cuốn. Giá 1p50 (ở xa thêm cước op25. Gửi lĩnh nóa giao ngân phải gửi trước op30 bằng tem gián thơ)

Mua buôn, mua lẻ thơ và mandat để cho nhà xuất bản như sau này :

NHẬT-NAM THƯ QUÁN ĐƯỢC-PHÒNG

26, Hàng Bông Đem - Hà-nội

Mời in song Paep tuyên công bi truyền kèm với các vị ăn kiêng kỵ và Catalogue 1932.

Giá op10

Các nhà thương lưu và binh dân ở Xã Hội đã đã điều công nhận rằng :

Sở Xe Đám của M. Louis CHÚC

là một sở mà các nhà tang gia trong lúc bối rối có thể tin cậy đước :

Vì Sở ấy mở trước nhất ở nước Nam ta. Chủ-nhân là người cần mẫn, lối lạc, thật thà, ra công quân đốc, đôn, xe ngựa, và xe ô-tô sở ấy sắm lỳ.

Nên công việc rất chu đáo, nhanh chóng và đúng giờ không hề trễ at phía nào bao giờ cả.

Sở ấy ở phố Hàng Cát số 22 - Giáp nôi 871

LẠC - DƯƠNG

N° 85, RUE DE LA SOIE - HANOI

Tailleur et Soierie

Coupeur expérimenté

Tissus de bonne qualité

Prix fixe et Modéré

ÉCOLE THANG-LONG

N° 2 ET 9, RUE DE TAKOU HANOI Téléphone N° 885

COURS DE VACANCES

Ouverture : Le 27 Juin 1932

- 1° Préparation rapide au Baccalauréat
- 2° Préparation au B. E. P. S. F. I.
- 3° Cours de perfectionnement en Français et Mathématiques pour les élèves sortant de la 3e Année de l'Enseignement P. S.
- 4° Cours de Français et Mathématiques en vue de l'Admission aux établissements d'Enseignement Primaire Supérieur et Secondaire Ecole Normale (Lycee du Protectorat, Lycee Albert Sarraut)
- 5° Divers cours de l'Enseignement primaire, Cours Infantin, Préparatoire, Élémentaire, Moyens et Supérieure Avec le Concours collectif de :

M. M. NGUYEN-BA-CUONG Licencié es-lettres d'enseignement

NGUYEN DINH-NHIẾP Licencié es - sciences Physiques

NGUYEN TUONG-TAM Licencié es - sciences Physiques

DANG-PHUC-THONG Licencié es - sciences Physiques

et un groupe de professeurs compétents

MỘT CÂU HỎI

Thường thấy có nhà ngôn-luận gọi đến vấn đề phụ-nữ bằng một câu hỏi phiếm: « Có nên cho con gái Annam học không ? »

Phiếm, vì ở thế kỷ thứ hai mươi này, còn ai không hiểu rằng bất luận nam hay nữ đều ai cũng có học. Có học mới không ngu dốt, không mất mặt nói mò, nhất là có học mới hết tình yêu hãnh, tự cho mình là thánh là thần, vì con người càng học, càng thấy mình chưa biết gì.

Tục ngữ Tàu có câu: « Dương nam bất giáo bất như dương nữ, dương nữ bất giáo bất như dương nữ ». Mà thực thế, con gái không học thì chỉ bướng bỉnh, cương ngạnh, tự đắc như lừa mã thôi, chứ nuôi con gái mà không học thì có lẽ chẳng khác gì nuôi lợn ăn cho béo để chờ ngày đem bán cho người.

Con gái cũng như con trai đã là một phần dân nước, thì có chi sự giáo dục lại riêng hẹp cho họ? Ở các nước văn minh, không những con trai con gái, đều phải cưỡng bách đến trường học tập, mà các nhà giáo dục lại còn chú tâm đến sự giầy dốt con gái hơn là sự giầy dốt con trai, vì vấn đề giáo dục phụ-nữ vẫn là một vấn đề khó khăn. Đừng nói gì đến Âu-Mỹ, ngay ở nước Nhật-Bản trong số nghìn người con gái, có tới 99% người có học, có học mới có tiền. Tiền dốt một nước là trông mong ở bọn thiếu-niên, mà nếu để một nửa số học thì còn hỏng mở máy, mở mắt với ai?

Vậy câu hỏi: « có nên cho con gái học không » thực là một câu hỏi phiếm, và chỉ là một câu hỏi « sáo ». Sáo, vì người trước nói, người sau nói theo, mà chẳng ai nghĩ rằng không có nghĩa chi hết.

Nếu ta muốn câu hỏi ấy có nghĩa thì ta phải đặt lùi lại hai ba mươi năm, khi khoa học còn là cách tiến thân cho bọn tu-mỹ. Ngày xưa ta học để ra làm quan, để chiếm một địa vị quan trọng trong xã-hội. Con gái đã không được mơ màng đến những địa vị ấy, thì còn

học mà làm gì? Trừ ra các nhà thế-phiệt, thừa sang thừa giàu, cho con gái học tập văn chương để ngậm vịnh trong giờ nhàn hạ thì không kể. Chứ trong đám bình dân ai dại gì mà theo đuổi một việc đã tốn tiền lại không có mục đích thiết thực, không có hy-vọng trở nên giàu sang. Học cho rang rũa con người? Học để biết phân biệt lẽ phải, lẽ trái? Thì những thuyết lý-đức tam tông, những nữ-hạnh, nữ-công các bà mẹ đều như đã thuộc lòng cả. Các bà tự giầy lấy con, cần gì phải cho con biết chữ mới học được những điều ấy. Và không những các cụ cho là con gái học không dùng để làm gì, mà triều-dinh lại như cũng cấm đoán không cho con gái học nghĩa là không cho dự các kỳ thi mở ra chỉ để kén chọn quan lại mà thôi. Vì thế ngày xưa có lắm cô con gái muốn thử tài với con trai, phải cải nam-trang để ứng thí. Mà nếu sự giàu diễm ấy nhà vua bắt được thì khép vào tử-hình ngay

Ngày nay thì không thế. Ngày nay trách nhiệm đàn bà đối với gia đình, xã hội một ngày một thêm nặng, thêm khó. Người chồng bận công kia việc nọ, mà bận hơn ngày xưa nhiều, (vì nay có cạnh tranh kịch liệt mở mong được sinh lợi), thì sự giầy dốt con gái, người vợ phải càng đáng. Nếu người vợ vô học thì giầy sao được con? Vẫn biết có thể cho con đến nhà trường học tập, song cũng như uốn cây lữ lúc còn non, sự giầy dốt can thiệp nhất ở ngay lúc con còn thơ ấu. Sau này đối với xã-hội, sự giáo-dục lúc ban đầu rất có ảnh hưởng đến tính nết và cách cư xử của con.

Ngày nay ai cũng hiểu là phải nâng cao địa vị của đàn bà ở trong gia đình và ở ngoài xã hội, phải gây cho họ một nền luân lý cao hơn, rộng hơn cái phạm vi lý-đức, tam tông

Quang cảnh một tiệm hút thuốc phiện ở Hanoi

Một gian nhà tây hai tầng trong ngõ Sầm-Công đường vào đi ngoắt ngoéo. Vì không phải là con nhà nghiện hút hay một người có tính tò mò cố tá n vào xem cho biết mà là một người bất thành linh đi bắt chông. bắt con mới có tiếng là nghiện, hồ để đã biết đầu vào đầu.

Tầng dưới có bốn bộ ghế ngựa cạnh sập, nước sơn dầu lâu ngày đã phai, hầu như người ta lăn lộn đã nhiều lắm thì phải. Gần chỗ cái tủ «buffet» trong đó những thuốc, những sách, đầu đèn, tiêm móc đủ cả, kê một bộ ghế ngựa, trên trái chiếc chiếu hoa cạp điều có cái bàn đèn thực lịch sự, thực sạch sẽ. Hai bên trái đôi đèn vóc hồng điều còn mới tinh, lại có đôi gối da dê gối đầu. Ngọn đèn dầu lạc trong cái chụp pha lê thấp sáng trưng suốt đêm suốt ngày. cái hộp đôi môi non non ngón chán cái lúc nào thuốc cũng sắp si đây.

Một chàng thiếu niên, tóc chải sơn mượt, mắt đeo kính trắng

gọng vàng, cò cùn cả vạt, bít tất trắng, giày đen, ra vẻ con nhà lắm. coi cái mã con người, thì bình như cũng có học văn và cái cách cử chỉ cũng lịch sự, cũng dễ thương. Tiêm song điều thuốc, chàng lên giọng chững chạc mà cung kính mời ông chủ đến hút thuốc. Ông chủ là ông chủ tiệm. đầu đã hoa râm, mắt đeo kính trắng, mặc quần áo tây chần đi đôi giày «vernis» bóng lộn. sức lực cao lớn đầy đà mà dáng bộ hoạt bác, linh lợi lắm. lúc thì ông đứng nói truyện với bọn khách này một hai câu. lúc lại sang nói góp với bọn kia một vài câu: truyện làm ăn buôn bán, truyện công việc trong các sở tư, sở công, truyện văn chương đăng trên các báo chí. Đối đáp với bọn khách nào ông ta nói cũng đặc lợi và lúc nào cũng được làm ra phết ông chủ lắm.

Chốc chốc, ông ta lại gọi thằng bé ở con đến gần, lúc ông ta nói nhỏ, lúc ông ta nói to,

sắc mặt ông ta lúc vui, lúc buồn, khi cười khi nói, hình dáng biến lành như điện, người ngoài không hiểu đầu đuôi ông ấy dặn bảo thằng bé con những cái gì. Đưa con gái độ chừng ba tuổi, tóc húi kiểu ma-ni, hai má bánh đúc trắng hồng, cổ đeo chiếc vòng vàng, mình mặc áo sa-tanh hoa thêu, phủ ngoài cái quần lụa lục soạn trắng-nõn, đi đôi giày mang cá cao gót, đương tung tăng chạy chơi với con búp-bê to tướng mới mua. Ông chủ bỗng lấy con bế lên ngồi trên cái đệm vóc, ghé đầu xuống chiếc gối da, hút một hơi thực giải. Điều thuốc chôn-quýt đương còn vo vo trong cái nhĩ chưa rút tiếng, chàng thiếu niên sáng ý vội kéo ngay lấy cái giỏ mây đựng ấm nước trà mạn sen để gần trên đầu nằm. Lúc gập lại mắc chỗ con bé ngồi, chàng luống cuống rót chẳng nên thân, dánh đổ ngay chén nước nóng vào đùi con bé. Nóng có lẽ cũng chẳng mấy song đánh ướt quần lụa của nó mới là ngày.

của các cụ ta ngày xưa, nghĩa là phải giậy cho họ biết bổn phận và trách nhiệm của họ.

Cái tình nhau nhược của họ, nếu họ nhu nhược, không thể là một cơ để ta lợi dụng đời họ mà ích riêng cho đời ta. Họ còn nhu nhược, họ càng nhu-nhuợc, ta càng phải luyện cho họ trở nên cường tráng, cường tráng hẳn thể cường tráng trí-thức, nhất là cường tráng cái đời luân-lý. Mà sự đó là nhờ ở học. Có học mới biết xét đoán, mà cấp thụ lấy một lý tưởng loán mỹ. Sự đó, nếu họ không học mà cũng muốn được có thì thực là rất nguy hiểm, nguy hiểm bởi họ không biết xét đoán. Vì nếu họ không có những ý tưởng phổ-thông (mà chỉ

học mới có). thì trí thức họ chỉ có thể thái được những cái cũ hủ bại của người trước lưu lại và những cái mới lỗi-lãng của người nay truyền bá. Có học mới biết lựa chọn cái hay, ruồng bỏ cái dở, có học mới biết so-sánh.

Vậy thì câu hỏi « có nên cho con gái học không? » ta nên đổi lại là « cách giậy con gái ngày nay-phải thế nào? » Câu hỏi ấy, bản chi mong các bạn Phong-Hóa trả lời.

TRẦN KHÁNH GIU

Con bé tru tréo khóc oà lên, ông chủ vội vàng ngồi nhồm giầy, nước nóng mát hãm, điều thuốc nhất toi. Ông ta bế con bé đi ra khỏi cái bàn, để khách ngồi chơi. Con bé cứ bù-lu, bù-loa khóc, lên cơn hờn ghê-gớm, cầm con búp-bê đập đôm-đốp mãi vào đầu cha và chửi cha, chửi mẹ thẳng làm rớt cái quần đẹp của nó. Trong đêm đương lúc đông khách mỗi người giỗ con bé mỗi câu, tiếng ồn ào tựa như trong đám sóc-đĩa đương bị thẳng bọm vào mở số nhất tiếng bạc. Trên gác nghe dưới nhà có tiếng động, năm người đàn bà đồ xuống. Người đi sau rớt, ăn mà béo, mặt đỏ, mặc quần lụa trắng, ngoài mặc cái áo «bu-lơ-vơ» úi tóc lộn, dáng mặt hăm-hăm, chẳng nói chẳng rằng, giăng sắp ngay lấy con bé ấm tuốt lên lầu. Trong bọn có một cô hay mơ, đôi còn non, da trắng: tóc giải, gương ngời rẽ lếch, áo nhung mềm, quần lĩnh tía, chân đi đôi giày cao gót thêu hột thủy soan bóng-lánh. Mắt sáng, miệng cười tươi, môi son, má lúm đồng tiền, sắc trông qua những người nằm út, vừa đi, vừa dửng-dĩnh nói: « Khéo khi, thế mà làm cho người ta sợ hết hồn đi! Hôm nay, nhìn ra cửa gặp gái, bài đen mãi mới ù được ván xương đã anh truyện lời thôi ». Có ta vừa nói, vừa bước chân lên cầu thang. Ba người kia mỗi người nói mỗi câu, đương lúc ồn ào tới không nghe rõ một câu nào cả, mà giăng bộ me-tây có, thím tài có bà phán cũng có.

Tôi quay lại nhìn ông chủ, thì ông ta đã nằm giải trên chiếc đệm vóc từ lúc nào. Lúc ấy ngoài cửa bước vào một người. Nhìn kỹ thì ra cách đây độ 15 năm tức là một quan hậu-bô, nhưng bây giờ có lẽ là một nhà văn sĩ một báo quán nào. Chân đi đôi giày ban, đầu đội chiếc

khăn nhiều tây bóng nhoáng, quần là nếp ống sờ, trong mặc áo kếp sa tanh. ngoài quần ba-dờ suy hung hung đỏ, màu da lờn lợt, cặp môi thâm thâm, chàng nhẹ nhàng bước qua chỗ bộ ghế ngồi chơi, lên ngồi tót trên cái nệm chỗ ông chủ nằm ruỗi đọc. Ông chủ thấy chàng đến, ngồi nhồm lên, dơ tay ra bắt, nhà văn-sĩ hỏi:

— Có truyện gì mà ông buồn lắm thế?

— Không, có truyện quái gì đâu. Mấy đêm nay thức mãi chẳng ngủ, mệt nhỏi cả người, vừa rồi bảo tiêm mấy điều thuốc hút lấy sức, mà lại tức cả mình.

— Thế bây giờ ông có dùng con xin giúp?

— Ừ, thì làm đi cho vui.

— Văn-sĩ nằm xuống, nhặt lấy cái tiêm nhúng vào hộp thuốc, ông chủ hỏi:

— Mấy hôm nay, bác ở đâu không thấy?

— Thưa ông, tự hôm ấy con vẫn lu-bù mãi ở đường cầu-gỗ đấy.

— Thế nào ở đường ấy có khá không?

— Bẩm, khá quá, đường ấy bây giờ cũng như ở đây.

— Ừ, tôi đã bảo mà... nếu không theo cách tôi bày, chắc chết ngấm tự tháng mấy năm ngoài. Bây giờ phát tài à? Phát tài, hèn gì mất mặt.

— Bẩm vâng, ông giẫy rất phải.

Câu truyện hai người nói đến đây điều thuốc tiêm lại vừa xong chủ nhân để điều thuốc si-gà xuống khay đèn, tay đỡ lấy cái giọc hút ngay một mạch. Rút điều thuốc, người kia đã rót sẵn ra một chén nước nóng cho ông hãm. Hãm đoạn, câu truyện lại bắt đầu, ông chủ hỏi:

A, thế nào, lâu nay bác có đến ngõ gạch đây không?

— Thưa có, chủ nhật trước con cũng có đến với vài người anh em bạn. Nghe chừng đảng à bây giờ cũng dễ chịu. Con ngồi chơi độ vài giờ, vô số những ta mới song, chừng là cánh soán cả đây thôi.

-- Xoàng mà đông chũ khá à

-- Bẩm tiền chi phí của họ cũng to lắm.

-- Phải nghề này mà không chịu phí nhiều thì làm gì cho khách. Bác thử xem nhà tôi đã mỗi tháng tiêu hết bao nhiêu. Phi 500p00 là không đủ. Tôi nghĩ nát cả óc và chạy ngoài con người Khồ lắm bác ạ. Mình ở nhà lại không ai chạy ngoài cho. Phũ bày mười đời là gặp được ông này - nói đến đây, chủ nhân trỏ vào người ngồi trước cái tủ buffet đương cân thuốc đưa cho thần nhỏ - chứ không thì chết. Như một mình ông ấy cũng chưa đủ. Mọi mình vừa đóng thuốc vừa nhận tiền, lại vừa biên sổ những khách chơi tháng, thức luôn cả ngày, cả đêm, sức là sắt rồi cũng đến quy. Nay bác không biết chừng ông ấy linh lợi mà cần thận đá đề, giao bạc muôn cho ông ta cũng không say chuyển một hào một xu. Thế mà có một người mà lờn lợt, nói năng như thánh, như thần thì chẳng được việc chớ gì mới bảo tiêm thử có vài điều hu mà cũng chẳng được.

— Nghe lời ông chủ nể, tôi mới sợ nhớ đến chàng thiếp niên năm tiêm thuốc lúc nấy, thì chàng ta đã lùi đến nằm vào một số ở hai hộ ngựa kẻ liền nhau ngồn ngang chín mươi người đương hút.

(Còn nữa)

PHẠO-TRƯỜNG-PHONG

HOẠN THƯ

Cái tên Hoạn-Thư không phải là tên lạ cho người mình. Dân bà cho chí dân ông ai cũng biết Hoạn-Thư là một gái hay ghen mà ghen đến cực điểm. Bên nữ giới đọc đến tên Hoạn-Thư hình như có ý yêu vì. Chả thế nhiều khi đại tự nhận mình là Hoạn-Thư. Còn bên nam giới đọc đến tên Hoạn-Thư hình như tức tối vì ghen dân ghen có la đời nhà ghen. Bên khinh bên trọng bên nào cũng có lòng vì kỷ cả song lòng vì kỷ ấy cũng không phải là quá đáng. Dân bà đã lấy chồng ai chả muốn dữ lấy chồng làm của riêng của mình nên ai cũng có tình ghen. Dân ông đã có vợ bên phân tuy làm không được bôm-sôm lời lá với người khác nữa, nhưng đã ai dữ chon được bên phân về phương diện ấy? Thế cho nên thấy dân bà ghen vẫn có ý ghét. Vì cái tình ghét, cái lòng ích kỷ nó khiến cho nghe thấy hai chữ « Hoạn-Thư » phải sinh ra căm tức.

Thôi ai yêu Hoạn-Thư ai ghét Hoạn-Thư cũng mặc ai. Nay hãy chỉ xét xem chị Hoạn-Thư là người hế nào trong quyển « Đoạn trường tân thanh » của cụ Nguyễn Du mà người đời phải bần tri đến chị là con nhà thế phiệt giòng dõi trâm anh :

« Vốn giòng họ Hoạn danh gia,
« Con quan Lai-Bộ tên là Hoạn-Thư »

Chị là người sắc sảo khôn ngoan, sử sự đâu ra đấy :

« Ở ăn thì nét cũng hay,
« Nói điều giảng buộc thì tay cũng già »

Chị chẳng phải là người hiểu sự, việc gì bỏ qua được thì bỏ :

• Vì bằng thú thực cùng ta
• Cũng do ng kể dưới mới là người trên »

Chị cũng gìn giữ nếp nhà là nhà đại gia danh gia :

« Đại chi chẳng dữ lấy nên,
« Tốt chi mà rước tiếng ghen vào mình »

Cái sơ tâm của chị thực cũng không muốn tàn nhẫn gì với cô Kiều. Thế mà sau chị phải ra tay chẳng qua vụ gì về chỉ tại anh Thúc-Sinh :

« Tinh rằng cách mặt khuất lời,
« Giấu ta ta cũng liệu bài giấu cho »

Xem như thế thì biết làm khổ cô Kiều là Thúc Lang chứ không phải là Hoạn-Thư. Chẳng qua chỉ tại ai ngu xuẩn ngỡ rằng giấu nổi vợ nên cô tiểu linh đáng thương kia mới phải đắng cay như thế. Chứ nếu anh chàng râu quặp biết mình ngu rồi, biết vợ nó già tay hơn mà đành chịu cái nước kém trước thù thực sau van lơn thì biết đâu cái số long đong của cô Kiều chẳng đến đây là hết? Và xét cho kỹ thì Hoạn-Thư hành hạ Kiều thật chẳng phải ghen chi « đi hai nó » mà chỉ là chơi khăm « đức anh chàng » cho bõ ghét đấy thôi :

« Lâm cho trông thấy nhãn tiền,
« Cho người thăm ván bán thuyền biết tay »

Đấy người thăm ván bán thuyền chẳng phải là chàng Thúc là gì ?

Chị Hoạn-Thư là người kín đáo giá bấy giờ chị còn sống ai là bạn thân mà thổ lộ nỗi niềm tâm sự thì chẳng còn lo gì lộ truyện nữa :

« Nỗi lòng kín chẳng ai hay,
« Ngoài tai đề mặc gió bay mái ngoài »

Chị có tài quyền biến, biết lấy thực làm hư, hư làm thực dấu quý thần cũng khó lường được huống chi người nên những kẻ hay tá lạng, học truyện người, mới bị một phen đề nhục mà nổi

tâm sự của chị mới chẳng ai dò xét được :

« Vội vàng xuống lệnh ra uy ;
« Đưa thì vả miệng đưa thì bề rắng »

« Trong ngoài kín mít như bưng
« Nào ai còn dám nói năng một lời »

Chị là người tài lờ, lấy lời buong thả bầy « đức anh chàng » vào trông để như trở bàn tay :

« Khen cho những miệng đóng dài,
« Bướm ong lại đặt những nhời nọ kia »

« Thiếp dù vụ gì chẳng hay suy
« Đã dờ bụng nghĩ lại bìa miệng cười »

Chị là người lắm tri nhiều mưu :
« Mưu cao vốn đã rắp ranh những ngày »

Chị là người biết yêu tài biết trọng tài.

« Tiểu-Thư xem cũng thương tài,
« Khuôn uy đường cũng bớt vài bốn phân »

Chị là người thâm. Thấy chàng Thúc về sự cử chỉ thứ nhất của chị là gọi cô Kiều ra chào lạy :

« Nhà hương cao cuốn bức là,
« Buồng trong truyền gọi nàng ra lạy mừng »

Chị biết cách làm cho người ta đau đớn é chề :

« Bất khoa bất nhật từng nhờ ;
« Bất quý tán mặt bắt mời tận tay »

« Sinh càng như đại như ngày,
« Giọt dài giọt ngắn chén đầy chén vơi »

Chị Hoạn-Thư tuy sâu cay độc địa, song chẳng phải là người tàn tâm lương tâm. Thấy chàng Thúc đã như té như tái như đại như ngày, thấy cô Kiều kẻ lẽ nỗi niềm cay đắng chị cũng biết đoái thương.

Nhà Nghề và Tài Tử

TRONG « LĂNG » NGŨN LUẬN

« Điện tiền trình với Tiểu Thư,
« Thoát xem đường cũng ngần
ngơ chút tình.
« Liền tay chao lại Thúc Sinh,
Rằng tài nên trọng mà tình nên
thương »
Mà chị đoán thương thật chứ
không phải chị thương miệng
hương môi :

« Sẵn Quan-Âm các vườn ta,
« Có cây trăm thước có hoa bốn
mùa.

« Có cỏ thụ có san hô,
« Cho nàng ra đó dữ chùa chép
kinh »

Chị cho cô Kiều đi tu. Thế là
chị đã phi nguyện rồi chứ ? Chưa.
Chị là người tài trí há chị lại
không biết rằng cô Kiều còn ở
trên vách chị một ngày chị còn
một ngày phải lo « đừc anh chàng »
thậm thụt » nên chị phải tìm
cách « tổng khứ » hẳn cô Kiều đi
nơi đừc. Chị đặt cạm :

« Nhưng là ngậm thổ ngùi thao,
« Tiểu Thư phải buổi vấn an về
nhà »

Chị thấy anh chàng Thúc đã
nắc cạm, chị đến bắt quả tang
nhưng chị muốn mua lấy chút
nghĩa cuối cùng nên chị cũng ngơ
ngẩn. Và cứ để im họ cũng phải tự
tự, việc gì phải làm ra cho thêm
tiếng ác :

« Tiểu Thư cười nói ngọt ngào,
« Hỏi rằng chàng ở chốn nào lại
chơi ? »

Chị đã bắt được quả tang, cô
Kiều tất là phải đi, song chị vẫn
chần thộn sai Hoa-Tý nói lại :

« Hoa rằng bà đứng đã lâu,
« Dón chân đứng núp độ dàu
nửa giờ »

Chị đã sắp đặt từ trước, chị đã
dễ sẵn tiền ăn đường cho cô Kiều.
« Phật tiền sẵn có mọi đồ kim
ngân »

Chị biện bạch thật hơn người
khiến cho kẻ thù của chị cũng
phải khoan dung cho chị :

« Rằng tôi chút phận đàn bà,

Hai tiếng « nhà nghề » (profes-
sionnel) và « tài-tử » (amateur)
đã bao phen làm sôi nổi dư-luận
anh em mình.

Mười năm về trước, khi mấy
trang công-tử đẹp trai ra cải lương
nghề diễn kịch, ta tặng họ cái tên
« tài-tử ». Hồi đó tài tử khinh
miệt nhà nghề, không hề thêm
chen vai, thích cảnh cùng bọn họ
trong một tấn kịch. Nhưng sau
thấy cách diễn kịch của mình còn
khuyết điểm, cũng phải miễn
cưỡng kén dần dần bọn họ vào
đóng góp dăm ba vai, nhất là các
vai đạo. Song nhờ đến mà vẫn
khinh.

Trên sân khấu nhà hát, tài tử
vẫn tự trọng và có lẽ vẫn đáng
trọng hơn nhà nghề.

Lại vài năm nay, khi Chim,
Giao ra Bắc dự Coupe tennis Pas-

quier, dư luận lại xôn xao về hai
chữ nhà nghề và tài tử. Bọn tài
tử Bắc Hà bị đại bại, bèn xướng
ca cái thuyết « tài tử không thêm
độ vọt với nhà nghề » mà đặt
miệt hẳn anh Chim ta vào hạng
đó. Cái thuyết của họ nghe như
cũng không phải là vô lý. Thì
bên Âu-Mỹ kia cô Lenglen khi còn
là bạn bọn tài tử, các báo thi
nhau tán tụng không một nơi.
Thế mà tự khi vác vợt theo cảnh
nhà nghề, thì cái chức quán quân
hoàn cầu của cô như bị chôn dập
chẳng ai còn nhắc tới. Đến Tilden
năm kia còn là địch thủ của La-
coste. Cochet mà năm nay sang
nhà nghề rồi, các nhà tài tử còn
ai thêm độ vọt với ? Trên sân
quần vợt bên tài tử khinh miệt
bên nhà nghề !

Nay trong « lăng ngũn luận » ta
đại mới nảy ra một sự phân biệt

« Ghen tuông thì cũng người ta
thường tình.

« Nghĩ cho khi gác viết kinh,
« Khi ra khỏi cửa rút tình chẳng
theo.

« Lòng riêng riêng những kính
yêu.

« Chồng chung chưa để ai chiều
được ai. »

Chị Hoạn-Thư thật là người đủ
cả thông, minh, nhân, trí, hùng
lược. Chị chỉ phải một tội ghen,
song chẳng qua là vì tình thế bất
buộc, là vì chàng Thúc mà ra.
Cứ xem chị dơ cao đánh sẽ thì
đủ biết. Và chị tuy hành hạ « gì
hai nó » cho bố ghét « đừc anh
chàng » song chị vẫn nghĩ đến
cách cho « gì hai nó » thoát thân.
Ghen như chị thế mới là ghen,
thế mới đáng ghen, tôi xin kính

phục chị và ước ao rằng ai có đủ
tài trí, độ lượng, nhân đức,
nghĩa khí như chị thì bằng nên
ghen. Còn các bạn râu mày ai
được vợ biết ghen như chị cũng
nên mở tiệc mà ăn mừng chứ
đừng phàn nàn gì mới là phải.

Chị Hoạn-Thư thật rất đáng
cho người đời kính phục.

« Ấy mới gan ấy mới tài »

« Gan này tài ấy vẹn hòa hai,

« Ghen tuông nhưng vẫn lòng
chung hậu,

« Khăn yếm xưa nay để mấy
người ? »

KỶ HOA

nhà nghề với tài tử. (chả biết gọi thế có được không nhỉ?) Đây thì ai ngược hẳn, bên nhà nghề khinh miệt bên tài tử. Họ khinh những lẽ sau này :

1. - Bên tài tử không quen nghề, nghề lành của họ. Chỉ học cho nhiều, đem những ý tưởng nhà trường, những thuyết trong sách vở mà bàn phiếm thì dèch-sao được lời lẽ văn nhà nghề, tuy lời đó có ai chỉ là lời văn kéo cho dài giòng để cho kín giấy, rỗng tuếch như miếng vỏ thùng, lờ mờ như đám sương mù buổi sáng, song văn nhà nghề phải thế.

2. - Bên tài tử nhiều người chỉ rõ trong « bốn bức tường » chứ bên nhà nghề đã bao phen vượt tường xuất dương, tuy trong bụng họ có kẻ tiếng Pháp chưa sôi, nhưng không can chi, đi đề khảo thử, học tập đầu mà cần biết nói tiếng Pháp, đi xa là được rồi; khi về « tha hồ mà nói khoác » mà khinh miệt anh em là bọn « miệng ngon hơi sữa, » (Giọng tuồng nhỉ!).

3. - Bên nhà nghề họ « sống chết ở nghề » mất nghề ấy thì họ hết đời, chứ bên tài tử kia, như bên họ nói, là « thầy quyền » là « ông đốc, ông giáo » thì đã có nghề mang báng súng, gõ đầu trẻ nào cũng nở chen vào « làng » họ để định cướp cơm của họ. Họ giữ nghề vững bằng các viên đại tướng giữ thành trì, nghiêm hơn các ông

ký mục giữ làng, không cho người đến ngụ cư.

Ấy là mới kể qua ba điều khiến bên nhà nghề họ khinh miệt bên tài tử. Còn lẽ còn nhiều duyên cớ khác nữa!

Song xét ra ở xứ Bắc ta đã được mấy tay thực là nhà nghề. Ông Phạm Quỳnh là một nhà triết học chỉ chuyên về khoa khảo cứu. Tập Nam Phong của ông chỉ là một pho sách, chưa chắc đã là báo. Một đôi khi ông bàn về vấn đề kia khác cũng chỉ cho qua thời giờ nhàn hạ đó thôi, chứ ông chưa thực là nhà nghề.

Ông Nguyễn Khắc Hiếu là một nhà thi sỹ. Tập An Nam Tạp Chí chỉ là một cơ quan để ông phò bầy các thi ca của ông đó thôi chứ ông chưa thực là nhà nghề.

Ông Phạm-Chân-Hung là một nhà thương mại, kỹ nghệ. Báo Nông công thương chỉ là một cơ quan, ông dùng để quảng cáo cho đồ hàng đó thôi, chứ ông thực cũng chưa phải là nhà nghề.

Ông Mai-Du-Lân là một nhà điền chủ. Chỉ vì thừa tiền thừa đất nên ông cũng chơi qua nghề báo cho tiêu khiển đó thôi chứ ông há phải là nhà nghề.

Cho đến ông Nguyễn-văn-Vĩnh chỉ cũng là một người thức thời đã từng trải việc đời. Nhưng tuy học lực uyên thâm, nghị luận xác đáng mà tự khi ra làm báo, cũng chỉ lần mò dần dần chứ có thực

sành nghề báo đâu? Và chính ông cũng nhận mình là một người thích nghề báo chứ chưa phải là người viết báo.

Thực là nhà nghề, có lẽ chỉ có ông Hoàng Tích Chu, vì ông Chu đã « cút cung tận tụy » với nghề mình. Khi bỏ Khai-Hóa, tuy tiếng tây nói một câu không nổi, cũng vượt biển sang tận Pháp học nghề thực sỏi nghề mới nghe. Mình cũng chả biết ông Chu học ra làm sao, học bằng cách gì, và ai là thầy ông, song cứ nghe ông khoe nay nói truyện với nhà viết báo này, mai bàn bạc với nhà viết báo kia cũng đủ rùng mình.

Về nước nhà, không có vốn ông Chu còn phải nhún mình là công cho ông Bùi-Xuân-Học ít lắm. Sau kiếm được món tiền vài nghìn, ông liền « đứng phắt dậy » mở riêng một tòa báo để phàn đấu với đời. Phấn đấu! Phấn đấu mãi! nghĩa là ông công kích lạy, công kích văng mạng đề bình nghề nhà.

Đầu tiên ông công kích ông Quỳnh là ông thầy thứ nhất của ông: sĩ nhục thầy? khốn hệ! nhà nghề phải thế!

Nay ông lại công kích ông Hoàng là người chủ cũ của ông. Nói công kích là nói thanh đấy! chứ chủ không can chi, nhà nghề phải thế!

Thì đến ngay ông, ông cũng chỉ kia kia, ông còn tha ai! Ông Chu chứ ông Chu? Hẳn chứ, nhà

**Cứu giúp anh em bị bão ở
miền Nam Trung - Kỳ là bổn
phận của các bạn Phong-Hóa**

ghè phải thế. Chả thế mà trang
ầu ông chủ những người viết
áo hay dùng lối văn công kích
à ngay trang sau cùng tờ báo ấy
ng nghề ngay chủ cũ là ông Học
ng chủ, ông bởi ngay bạn cũ là
ng Tchya ra ông chủ. Phải chủ
a lia, chủ vắng mạng, nhà nghề
hải thế chỉ nhà nghề được phép
hẽ.

« Biển ! » ông kêu.

Tôi thì tôi nói : vừa đánh trống
ra ăn cướp !!!

Biển ! Rồi còn biển to !!

Nhưng thôi ! anh em ta là
bọn giáo học » dịch sao
ại được cái lối văn chủ của
hà nghề ? Tuy trong bọn giáo
húng ta cũng có người sang đến
áp như ông Chu, nhưng có tai
ó mắt cũng bằng không. có sao
tức kiến văn như ông Chu ! Ta
liệt văn là vì ta thích viết mà viết
vì ta yếu văn mà viết. là vì ta
rõng biết được điều gì cho là hay
đúng thì muốn anh em ai
cũng biết như mình, gọi là
ó thể giúp đỡ anh em (chưa được
ỏi, được thạo như ông Chu)

ược đôi chút trên con đường học
ức chẳng ? Chứ nào chúng
ình có là nhà nghề như ông Chu
ầu mà giám dùng đến cái lối văn
đại cả xa », cái lối văn điển
uyệt nơi Nghị Viện, cái lối văn
t mà họ nhận là một lối văn
ói mà họ bày la liệt trên bốn
ang báo như nhà bán hàng bày
hững đồ hàng giả giới (cắm lối)
tử kinh để đánh lừa khách qua
rờng.

Phải anh em chúng mình chỉ
bọn tài tử, nếu có tài tử trong
nghề viết báo.

Rồi ra nếu mình không thích
am báo nữa, vì mình chưa sành
nghề, thì mình lại quay về gõ
ầu trẻ, mà luyện tập cho các cậu
ậu lấy mảnh bằng Cơ Thủy.

Chà ! thì đã sao ! ?

PHONG-HÓA

HÀI VĂN

SÂM LỘE « LÀNG »

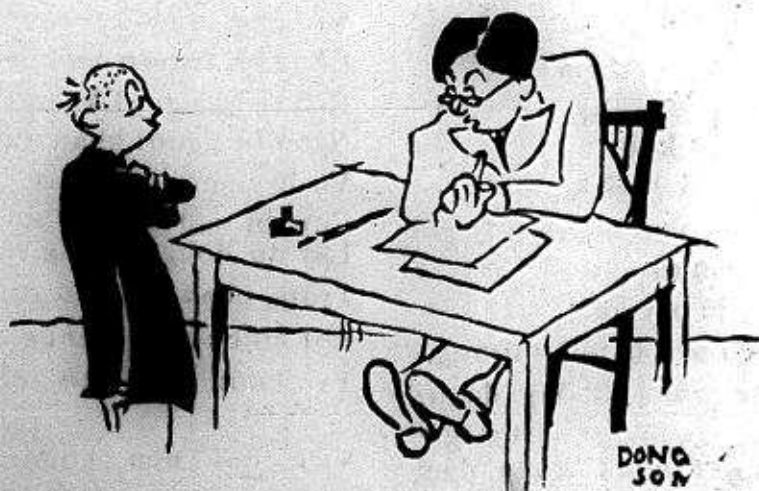
Chủ Sâm Bị đề dành được món tiền đi xin liều nhờ người giắt
đi chơi Hanoi một chuyến. Từ đó, động mở mồm là chủ chề người
làng rớt : « Trời ơi ! - chủ nói - các anh xuất đời chỉ ở « trong hỗn bực
tường » thì còn có kiến thức gì.

Cố người mỉm cười hỏi chủ :

-- Ở Hanoi có gì lạ không chủ ?

-- Lạ lắm. Còi ô tô nghe inh ỏi hơn tù và làng ta nhiều.

Quần-Đệ-Tử

-- Anh biết thứ quả gì to nhất ?

-- Bầm thầy . . . quả đất ?

Thực hay hư

Đồn rằng : Giao này có nhiều
tiểu thư nhất là ở Hanoi và Hai-
phong nhẩy xuống hoặc hồ hoặc
sông tự tận, không phải là vì nổi
tức bực gì kia khác, nhưng vì
năm nay trời nóng quá, các cô
phải bắt buộc đi dùng kẻ ấy để đỡ
tiền mua nước rửa sạch tấm
thân đáng giá nghìn vàng.

Đồn rằng : Có một nhà « tiên tri »
lính vận niên, đã quả quyết rằng
cái nạn T.T.P.T. (1) mùa đông
này bớt được 99/100, vì năm nay
mùa rét, hàn thử biểu sẽ xuống
tới độ rỏ độ (zéro degré) có nào
ngại lạnh sẽ không liều thân
nhảy xuống những nơi rét buốt
đến xương . . . .

(1) Tiền thư tự tử

Đồn rằng : Tuyên hòa thượng
nguyên trụ trì Hòa-giai-tự gần
đốc hàng than nay mai sẽ bỏ ra
một món tiền khá to để chấn-
 hưng Phật học. Na mô a di đà
phật. Na mô.

Đồn rằng : Hai nhà « Học-giá »
trứ danh trong phái tân-học trước
kia là cựu học sinh trường thông
ngôn, sau lại là bạn đồng liêu
trong trang « Khảo cổ » mấy năm
nay đã tuyệt giao với nhau về
đường tình thân vì lẽ sau này

Nguyễn liên-sinh cùng Phạm
tiên sinh, trước kia cùng nhau
thề giữ « búi tóc » cho đến lúc
« hai năm mươi » để « báo tồn quốc
tùy » sau Phạm tiên sinh vì theo
nghĩa « duy thời » thì phát đi rồi
và có lúc lại mặc Âu phục vượ
bè r. khơi « đem đôi kính trắng »
sang tận thành Ba-Lê du lịch.

Nghịch Nhĩ ĐÀO ĐÌNH-DỪ

MISSING

PAGE # 8

Mừng Phong-hóa

Nghe tin quý báo đã ra đời,
 hết nỗi vui mừng, kính chúc ai.
 Phong Hóa từ nay thêm rạng vẻ,
 nước non rồi sẽ lại xanh tươi.
 Hu trừ cho hết điều phi nghĩa,
 đời bỏ thêm vào cuộc hậu lai.
 Đón phần xem rá nhường nặng
 lắm,
 ước cho quý báo sống lâu dài.
 NHUỆ-THỦY HAI DUƠNG

III

Kiếp người

MIÊU

Ai vui, ai khóc, ai cười,
 nằng qua cũng một kiếp người
 đáng thương.
 Hỏi chi kim mã ngọc đường
 ết nhau mong lúc đoạn trường
 có nhau.

HÁT NÓI

Đời đã trôi trần ai cùng lối bước,
 ắc hoàng lương ai trước, hỏi
 ai sau!
 n bùồng gan cấn với cuộc bề
 giàu.
 ời con Tạo cơ cầu ai chẳng biết.
 ra nằng đã sần khuôn tuế nguyệt
 nh nòng còn chán nỗi ba lau.
 c đêm khuya, mảnh lộng hiu
 hắt ngọn đèn tà,
 n tai đeo đất lắng cung đàn.
 ếng đầu như oán lại như than,
 ặt mình, mình nghĩ truyền giang
 san.
 i phần son vợ vẫn cõi nhân
 hoàn.
 i trần thế bi hoan chân đã chán
 ước hát yên hà cười có hạn.
 ầu vẫn tâm sự khóc vì ai.
 ết ai đây đặc thể với quai thời?
 ời hãy gượng cùng ai khuấy
 mối nghĩ.
 ường ca vũ may gặp trang tri kỷ
 cùng nhau cho phi cuộc tao
 phùng. . .
 ười nam, bắc, khách tây, đông,
 ầu cười tiếng khỏe cùng chung
 một giới.
 ết rá xin giữ lấy lời. . .

QUẬN TỬ ĐỨC

TỰ TRÀO

Ai rằng : ta rại với ta ngày.
 Ngày rại như ta để có đây.
 Ngày tiếc con Hươu lông mượt bác,
 Ngày trông bóng Ấc sẽ ngàu tây.
 Ngày bầu phong nguyệt khuấy
 ngày tháng.
 Ngày cuộc tang thương sót cỏ cây
 Ngày rại, rại ngày là thể đấy,
 Ngày mà vẫn tình có ai hay ?

NAM-THANH TÙNG-VIÊN

Thơ sách họa

*Một nữ tán nhân vật, mấy năm về
 trước đây có đăng ở một tờ báo quốc văn
 một bài thơ mỉa chồng là một thầy giáo
 kiết. Bài sớng thì có bài họa thì không.
 Nay bản báo nhân được cả hai bài của
 một ông bạn đọc báo gửi đến, vậy xin
 lục đăng ra đây để các bạn đọc giả nhân
 lăm. Các bạn đọc báo ngài nào vui lòng
 họa nữa bản báo xin rất hoan nghênh.*

CÔ GIÁO MỈA CHỒNG

(Bài sớng)

Giáo giờ như anh rõ chán phê,
 Quanh năm công nợ bết bề bề.
 Dăm pho sách nát mòn tay giữ,
 Mấy tập thơ gào dừc óc nghe.
 Ra phết ta đây nho với nhả.
 Không trông cánh họ ngựa cùng xe
 Thế mà vẫn tưởng ta mô phạm,
 Chẳng sợ rồi ra chết đói nhe. . .

VÔ DANH

(Bài họa lại)

Phân gái sao em giám phở phê ?
 Cũng thơ cũng thần cũng le bề.
 Văn minh thói rỏm dừng quen học
 Luân lý điều hay giầy phải nghe.
 Giữ nết đoan trang trong với sạch
 Mặc phườg đài điểm ngựa cùng xe
 Nước non chung nợ ta cùng gánh
 Nghĩa vợ chồng, anh phải nhẩn
 nhe.

ĐẶNG VŨ QUÝ

Gương Thề Thào

— Thề thào là thề thào ! Phong
 hóa là phong hóa ! hai việc không
 liên can đến nhau mà đem buộc
 vào đầu đề thi chí bác dâm xuân !
 Ông bạn họ Phạm vỗ tay vào vai
 cười gằn ! có ý nhạo báng.

— Nay bánh dậu, nay chè dậu
 xuân, bác hãy ngồi chơi, tôi xin
 hầu truyền !

— Nào có phải vì bánh dậu,
 vì chè dậu, món quà hối lộ mà
 có mãnh lực hãm được cái máy
 lưới, công kích của bạn dậu !
 Bạn, hình như ngồi yên, nghe tôi
 nói.

Một ông trạng sư nói rằng :
 « Thề thào làm cho trắng kiện
 thân thề, ăn được ngon, ngủ được
 yên ! Thân thề đã trắng kiện thì
 tri nghĩ mình miễn chỉ mưu làm
 những việc hay thuộc về lẽ phải !
 Con người mạnh mẽ, có thề thào
 tức là năng vận động, làm việc
 nhiều không biết mỏi thì ngoài sự
 vận động còn không mơ tưởng
 đến việc ác ! đã không làm ác tức
 là biết trọng pháp luật ! Đã trọng
 pháp luật, thì thực có lòng duy
 chí phong hóa ! Vậy xin nói quả
 quyết rằng : « người có thề thào
 tức là người hoàn toàn về đức
 dục, về thề dục. . . « Thấy viên
 mầy lời của ông thầy cãi, có lý
 bạn tôi như quan tòa phê cho
 một chữ « được ». Cái nhiệt độ
 mùa hè tháng năm ta, làm cho cái
 ống thủy trên bàn thử biếu nâng
 lên đến 36, 37 độ, mùa va căng
 thề thào, mà mình lại mang câu
 truyền thề thào ra bàn thi thực
 trái mùa !

Kia dưới trời hạ, 4 giờ chiều
 mà còn nắng như nung, anh em
 câu tương, đội trời dấp dất, đang
 huỷ-hủy tranh đấu, bà con,
 ham] xem bóng cũng vui lòng
 thích cánh, chen vai đứng coi !
 Thế thì câu truyền thề thào của

đôi cũng không trái mùa lắm.

Vận động là khoa thể dục cần thiết cho người ta, cần thiết cũng như không khí, cơm tẻ! Nếu chỉ có tri-dục mà thiếu thể-dục thì chưa phải là có một nền giáo dục hoàn toàn! Một nước mà dân cường tráng tức là dân nước ấy rộng thể dục! Ta lấy ngay nước Pháp làm mẫu.

Mùa hè nóng nực, việc vận động quá độ cần dùng sức nhiều phải tạm đình bãi, vì vậy nên về mùa này, người Pháp không có cuộc thể thao như túc cầu, boxe, bóng bầu dục, thi xe đạp. Tạm gọi là « va căng thể thao ». Tuy vậy về mùa hè cũng có mùa tập luyện không cần dùng đến sức mấy. Vậy xin hiến các bạn ham vận động.

Trước khi tập, ngài hãy cân và đo vòng ngực. Ngài tập luôn trong ba tháng, ngài lại cân và đo lại vòng ngực, ngài sẽ thấy hai con số khác nhau xa.

Tập trong nhà

« Méthode suédoise »

Sáng giầy từ 5 giờ, mặc quần đùi, còi trần. Ra sân đứng cho thẳng hai gót chân chụm lại, tay, « chụm ngón tay » đưa lên giới lại hạ xuống, rồi kiễng chân, ngồi sòm, đứng giầy. Tập 15 phút xong ra thở. Thở thì hít thật mạnh « chỗ thoáng khí, thanh khiết » bằng mũi, rồi thở bằng mồm. Thở 15 cái. Xong rồi nhảy giầy lấy một cái giầy thùng giày 1m50. Nhảy 15 phút. Nhảy xong lại thở thông thả 15 cái. Đoạn vào buồng kín lau khô mồ hôi, dội nước ấm tắm « dùng cọ kỹ » giá có máy nước hoa sen thì hay. Lau khô mặt áo, uống chén nước nóng, cốc sữa hay bát cháo hoa rồi đi làm, Chiều đi làm về cũng tập thể nhưng sau khi 3 giờ hãy ăn cơm.

Lúc mới nhảy mệt mỏi xong thì khoan khoái lắm. Nhưng các bạn tập thì một điều tối lấy là đừng uống rượu, đừng thức suốt sáng

đứng tập bỏ quăng và tối cần là « bất năng phòng » . . .

Ấy về mùa nực, nếu anh em ta làm lối « thể thao cần kiệm » chẳng ten-nít, chẳng ô tô, đừng tắm bể, tập như trên này đủ khác ngay hình dáng trong ba tháng sau khi tập. Ngài soi gương sẽ thấy khác ngay, vừa cao lên, vừa béo dầy ra.

Ăn ngon, ngủ yên, trong người khoan khoái rất ghét cò đầu, thuốc phiện, rượu chè, giai gái, chỉ thể thao.

Một, chục, trăm, nghìn, vạn, mở, triệu người cùng có kiên tâm tập luyện như ngài thì rồi ra con cái sau này sẽ là « người dân khỏe » có cái tương lai tốt đẹp. Vận mệnh nước Việt-Nam ta sau này, cùng theo thầy Đại-Pháp, ở trong tay bọn con trẻ là cái khi huyết của các nhà thể thao :

NGUYỄN TUẤN GIAO

ĐỨC - LỢI

26 - 61, RUE DES TASSES

HANOI - Téléphone : 571

Đồ đồng đẹp
kỹ nhất Bắc-kỹ
đủ các kiểu
có mỹ thuật
Giá phải chăng

chủ nhân : PHÙNG VĂN MẬU

Các chi điểm

105, RUE D'ESPAGNE - SAIGON

78-80, P. DOUMER HAIPHONG

CHUYỆN PHONG HÓA

Vì tình nên phải . . . — Một vị nhạc sư người Mỹ đã nổi danh khắp năm châu Giáo-sư là một người béo cân nặng đến quá tạ tây. Mới đây chàng đem lòng quyến luyến một cô đào chớp bóng nổi danh tài sắc là cô Lý-Vĩnh Sơn. Giai tài gái sắc, hai lòng cũng ưa, nhưng có một điều làm cho chàng phải chề chàng, là vì chàng béo quá . . . Thế mấy rày, ăn làm sao nói làm sao? Chỉ còn một kế, là từ khi được tin ý trung nhân chề béo thì giáo-sư nhịn ăn, nhịn ngủ cho cái « bồ sứt cạp » của mình ngày một bé đi. Hữu chi cánh thành, hiện bây giờ nhạc-sư chỉ còn cân nặng có 70 cân, cho nên cô đào nọ cười vui lòng mà cùng giáo sư này trăm năm kết nghĩa. Tục ngữ ta có câu « có công mài sắt có ngày nên kim », vị giáo-sư này có công nhịn ngủ nhịn ăn, có người sửa túi nung khăn lo gì. Viết đến chuyện này tôi lại nhớ đến một người anh em đồng học cùng tôi vì muốn làm rõ một quan Thượng mà mất ngủ mất ăn, phần lo cho côngloại danh thành, phần đêm đêm tưởng vọng đến cái hồi môn to tướng, ngày ngày ao ước được phú quý vinh hoa đến nỗi người đang béo tốt như ông Đồng-Trác tái sinh sau thành ra mình hạc sắc ve rồi không mấy chốc đã là người thiên cổ. Tiền, tình, chúng mi có thể lực gì mà chúng mi đã làm cho biết bao nhiêu người lâm lụy?

Một cái hôn đáng giá 270 hoa viên — Cô đốc Emyla và thầy Christopher là hai nhà sư phạm tông sự tại một trường Trung-học tỉnh Camberwelt : vừa rồi vì hôn nhau trước mặt học trò, nên đưa ra tòa bị quan tòa phạt cho có 19.) và cho thầy 75 hoa viên tiền

bạt. Cả hai thầy cô đứng trước mặt thần. công lý đều chối cãi nhưng chứng cứ hiển nhiên, quan tòa không thể nào tha thứ được. Đám nhận lấy cái chức trách diu giết bọn thanh-niên cho khỏi lạc lối làm đường. sao thầy cô nõ yêu nhau quá số-sàng như vậy. Bọn học sinh chịu ơn giáo hóa của thầy cô, sau này có đũa nào bóng dăng râm ô, hoa tường liễu ngõ, thực hành chủ nghĩa "luyện ái tự do" tội ấy ai là người chịu trách nhiệm.

KHỨC-GIANG

LISEZ ET FAITES LIRE

CHOP ■ ■ ■ ■ ■

■ ■ ■ ■ ■ BONG

Hebdomadaire du
cinéma en langue
Annamite

Kỳ sau Phong-Hóa
sẽ thêm trang

HANOI

Nhất vợ nhì giới. - Bị phu nhân dùng lưới giao cửa cò, bác Phó Chung hiện nay nằm dưỡng bệnh ở nhà thương. Nghĩ đến lúc đầu gối tay ấp thương tình người «vợ quý» tuổi ngoài đôi mươi, bác Phó xã Văn Hồ trước đã đầu đơn kiện vợ nay lại xin rút đơn ra, tự nhận chính mình đã dùng lưới giao oan nghiệt đề quyền sinh.

Ừ, « xử nhân úy bất như xử nhân ái» bác Phó Chung nghĩ như thế thực cũng đáng nên khen muốn cho êm việc gia đình, nhưng không biết người «đức phụng» kia có hiểu cái lượng hải hà cho phu-quản không hay lại yên trí rằng chồng mình là người quá nhu nhược ?

TRUNG-HOÀ

Trẻ con ba mắt. - Ở Quảng-Đông, nhà họ Lý mới sinh được một đứa bé chân tay cũng như thường nhưng sau giang môn lại có một cái đuôi giải ba tấc và ở đũa chân có một con mắt. Cho đứa trẻ này là một vật quái, nhà họ Lý đã toan vứt nó đi. sau có người ở Hồ Nam hỏi rõ sự tình bỏ ra ba mươi lạng bạc mua. Lý bằng lòng bán. Sau người mua đứa bé ấy mang nó đi khắp vùng lân cận cho mọi người xem để lấy tiền độ nhật. Cũng là một cách buôn.

ẤN ĐỘ

Ai muốn sống lâu. - Theo như một tờ báo lâu mới đăng đây một ông bác sỹ Ấn-độ giám công bố rằng muốn sống lâu, không nên nói lắm, viện lẽ rằng phần nhiều các nhà triết danh về khoa

ngôn luận thường hay chết non. Nếu quả lời bác sỹ nói là đúng thì những phường «mười tám cũng ừ, mười tư cũng gật» sẽ không phải cầu vua Đế-Thích cũng được tràng cử, còn những ai mà hay lộng ngữ cao ngạo thì... Mấy ông nghị xứ ta, được tin này chắc lấy làm sượng và cùng cho lý thuyết của bác sỹ da đen là quá phải.

PHÁP

Nữ Quyền. - Vừa rồi tại Nguyên - lão Nghị - viện Pháp đã đem bàn việc cho dân b. Pháp được quyền bảo cử. Ba ông nghị thuộc đảng xã-hội cho việc ấy là nên, còn ông Jeouvrie thì muốn quyền bảo cử và ứng cử nên để riêng cho đàn bà góa. Riêng ông Tissler thì cho việc cả cách ấy là nguy hiểm, viện lẽ rằng việc giáo dục của con gái và con trai mỗi đảng một khác. nếu cho đàn bà con gái được ngang hàng với bọn tu sỹ thì sau này sinh ra nhiều nỗi khó khăn đáng tiếc. Cụ nghị này có phải thuộc về phái bảo thủ chăng? Hiện việc này còn đang thảo luận không biết chuyển này chi em quý quốc có được sở nguyện lòng tâm không?

GIÁ BÁO :

1 năm . . .	4\$ 50
6 tháng . . .	2. 40
3 tháng . . .	1. 30
mỗi số . . .	0. 10

Ngân-phiếu và thư-tin xin gửi cho
M. Phạm-Hữu-NINH
Quản-lý « Phong-Hóa Tuần-Báo »
Số 1 đường Carnot - HANO

ĐỨC

Chỗ thừa sao không bù vào chỗ thiếu. - Theo diện tin gần đây, số thợ thất nghiệp ở Đức bây giờ có đến mấy triệu. Lại thay! ở một nước công nghệ và khoa học phát đạt đến cực điểm mà lao số thợ thuyền thất nghiệp tăng ngày càng tăng. Trái lại, ở nước Nam mình là một xứ bán nông, tìm được thợ làm thực là khó. Quả có thể thật ở Nam-hành có một nhà chuyên làm đồ gỗ đáng quảng cáo ở một tờ báo kia cần một bác cai và biểu thợ mộc mà đã non một tháng nay **đáp** lao động không ai thêm đến xin việc cả. Giá các bác thợ thuyền vô duyên ở bên Đức được đọc tờ báo quý Phong-hóa nọ thì ông chủ siêng kia đã rút quảng cáo ra từ bao giờ, mà ông chủ nhiệm nọ cũng được tự phụ rằng tờ báo mình không phải là một tờ lá cải.

PRÉPARATION

au baccalauréat : Leçons particulières données à domicile par professeurs licenciés de l'école **THANG-LONG**. s'adresser au bureau de la direction.

HIỆU PHÚC - LONG

trc là HIỆU PHÚC-THÀNH cũ

ANH

Cải lương hôn thú ở nước Anh rất lợi. - Ở nước Anh mới tuyên bố một đạo luật cải lương hôn thú đại khái như :

Các nam nữ thanh niên đến tuổi cập kê mà muốn thành gia thất, phải theo thể lệ sau này :

1° Cả hai bên đều phải có mỗi người một tờ chứng chỉ riêng về sức khỏe, tính tình và tư cách.

2° Khi đã đọc giấy chứng chỉ ấy rồi mà cả hai bên ý hợp tâm đầu bằng lòng kết nghĩa trăm năm đều phải đến trình diện tại một sở coi riêng về việc giá thú. Sở này sẽ chỉ bảo rất kỹ càng cho cả hai bên trai gái những điều rất cần cho có dâu chú rể phải theo cho trọn nghĩa phu thê.

3° Nếu hai bên đều quả quyết ưng thuận lấy nhau, thì từ đấy giờ đi ai dành dạm được bao nhiêu sẽ trích ra 5% để gửi vào quỹ số «thông tin giá thú». Cô dâu chú rể tập sự từ đấy đều phải cùng ăn ở một nhà nhưng biệt phòng không được chung đụng. Hạn tập sự ấy là sáu tháng.

4° Hết hạn ấy đôi bên có thể xin gia một hạn thứ nhì là ba tháng nữa lúc này sở «thông tin giá thú» mới sẽ xét tâm lý cả hai bên rồi mới tuyên bố cho thành gia thất.

5° Từ đấy thì 2 bên có thể lấy nhau trong một thời kỳ vô hạn, nhưng hạn ấy có thể mãn vì những cơ sau này :

Một là hai bên có làm giấy cam đoan thực thụ lấy nhau từ ngày mới chữa con so cho đến mười tám năm sau là lúc đẻ được đứa nào bé nhất.

Hai là đôi bên có thể cứ tự do mà bỏ nhau không có gì thiệt đến danh dự cả.

Phong-Hóa nước nhà đâu có thể

Phong hóa hệ hồ thượng-nhân nghĩa là Phong-Hóa phải can hệ, người trên đã. Thế mà mới đây tờ báo Nông Công Thương đăng tin là kịch tình do mấy nhà giáo diễn. Có người biết chuyện ấy bảo rằng : Có vì ông chồng là tiệp mà bà vợ theo lối tân thời muốn trang sức như các bà thượng-lưu này đòi sắm loa tai dầm Saphir Nhà Đỏ, mai sắm vòng kiêu mới hiệu CHÁNH HUNG. Chồng chẳng chiều được nh ý. Nhân ông bạn có mấy tờ quốc tệ đem đến số nhà 62 phố Hàng Bạc bán được số liền lời. Sắm vòng, sắm loa tặng vợ bạn. Cải vì thế mà sảy kịch tình.

Các ngài muốn dùng đồ gỗ kiêu là thời để bày trong nhà nên lại số 4 Phố Hàng Đậu Hanoi - Giây nói : số 21 là một nhà chuyên đóng đồ gỗ đã lâu năm

Làm thân con gái

đời thương cô

(Tiếp theo)

Vả lại, quyền chồng không thể o với quyền cha được. Ở dưới quyền cha thì người con gái phải hoàn toàn phục tùng, chứ đối với chồng, thì tuy vẫn phục tùng nhưng người chồng phải lấy đời dịu dàng lễ phép mà khuyên răn, phải đối với vợ như đối với người bạn (phu phụ tương kính như tân) như đối với một người ngang hàng (Thê gia, tề dã). Ngay cái lễ xin cưới đã có ngu nghĩa ngang hàng và coi nhau như bạn rồi. Chàng rể phải thân hành đến đón cô dâu. Đem đôi gong gởi đặt trước mặt bố vợ rồi lại lấy hai tay tỏ ý coi cha mẹ vợ như cha mẹ mình và xin cùng vợ sánh đôi như đôi chim hồng hạc. Khi đưa dâu về nhà mình, cha mẹ vợ không có tiền cưới, chỉ cho người giảo mẫu hoặc một người lão nữ đi theo mà thôi, tỏ cha mẹ vợ không phải ngang hàng với chàng rể. Lúc đó chỉ rể là thực thụ là chủ rể rồi, đối với vợ không còn bẽ mặt như trước, thế mà còn phải giữ lễ « Nam Nữ thụ-thụ bất thân. » Khi mời vợ lên xe thì đưa ra một vuông lụa hoặc một cái giầy cho vợ bám vào để bước lên xe, chứ chưa được đưa tay ra mà bắt tay vợ tỏ ý kính vợ như một người khách vậy. Nhưng tức thì bà giảo mẫu hoặc người lão nữ đi theo cô dâu (vì cô chưa được phép trực tiếp với chồng) gạt đi mà cảm ơn chủ rể. « Chẳng dám phiền ngại khó nhọc » Đồi bên thì nhau rời hết cách lịch sự lễ phép. Khi về tới nhà mình, chàng rể đón tiếp cô dâu theo lễ đón tiếp một người quý khách. Về trước chờ sẵn công, khi cô dâu vào,

nghe mình chào một cách rất kính cẩn. Khi uống rượu hợp cần thì mỗi một hợp rượu một miếng gắp, hai người lại mời nhau rất là lễ phép. Khi nhập phòng thì mỗi người có phòng riêng để thay quần áo, mà không những có đèn đuốc sáng trưng, lại các thị tỳ xúm xít quanh mình cô dâu, khiến chủ rể chưa được phép trò chuyện thân mật với vợ. Cứ như thế ba đêm liền, ấy là lễ thương lễ chứ ở các nơi quý tộc thì đèn đuốc có khi kéo dài tới ba tháng. Cái lễ đốt đuốc đó là ta muốn vì ban đêm như ban ngày, (thanh thiên bạch nhật) nghĩa là người chồng chưa được phép đụng tới người vợ mới cưới (Cứ coi nghĩa chữ hôn vừa là mặt trời lặn, vừa là Nam Nữ hòa duyên đủ rõ). Cái lễ lại mặt sau ba ngày cưới hiện ngày nay hẳn còn là theo ở lệ đốt đuốc ba đêm ấy mà ra, có lẽ cái tục riêng phòng ba đêm hoặc ba tháng đó cũng vì như cái tục ăn chay trước khi tế thần ở Á-Đông ta, như thế chẳng phải tỏ lòng tôn kính một cách quá đáng ư? Vậy thì người vợ tuy vẫn phải phục tùng người chồng, mà người chồng vẫn phải kính trọng người vợ.

Vợ chồng đối với nhau như khách cũng có thể cho là có ý được, vì thân nhau quá rồi hóa ra nhờn nhau đến như đã là vợ chồng còn ty hiềm nhau, còn dè dặt câu nam nữ thụ-thụ bất thân mà đối đãi với nhau, thì thực là điều rất lạ trong luân lý cổ của Á-Đông ta. Tuy thế, trong Lễ-ký giầy : vợ chồng không được đưa tay cho

nhau một vạ gì. Không như không được đưa tận tay mà người vợ đặt ở trước mặt chồng vật gì người chồng không được cầm vào chỗ người vợ vừa đưa tay. Khi vợ mang chén nước hoặc chén rượu mời chồng, phải trổ rượu hay nước sang một cái chén khác để ở trước mặt chồng. Quần áo không được treo chung và một mắc, để chung một đường rửa mặt, chải đầu, không được dùng cùng một khăn, một lược. Đến như sự tắm gội lại càng kiêng kỹ lắm, mỗi người phải có riêng một buồng tắm nghĩa « nam nữ thụ-thụ bất thân » ấy các cụ theo cho tới năm ông chồng 70 và bà vợ 50 tuổi mới thôi : Về cái tuổi 70 và 50, các cụ cho là hệ duyên tức là cái tuổi trong sạch, thì không phải kiêng kỵ ty hiềm nữa.

Tổng luận :

Người con gái đời cổ ở Á-Đông tuy các cụ ta không coi ngang hàng với con trai, nhưng các cụ vẫn coi là một vật trong sạch đáng quý. Ta chỉ biết người vợ phải phục tùng dưới quyền chồng mà ta không biết tới cái cách cư xử rất nhã nhặn rất kính cẩn của người chồng đối với vợ. Người con gái đời cổ ở Á-Đông vì có người con gái « tự do » ở nước ta đời nay, nữ quyền vị tất đã kém. Cứ xem truyện một bà công chúa về đời chiến quốc, vì chồng có lỗi, bắt chờ ba năm mới được nhập phòng thì đủ rõ. Vẫn biết tự do nữ quyền của các cụ bây giờ cũng ở trong khuôn phép trong lễ độ, trong trật tự song thiết tưởng cái nữ quyền ở ngoài trật tự cả có gì là quý. Không phải vì tôi bênh vực ông mà nó thế đâu, các bà cứ coi những sự phóng đãng vợ, ra ngoài lễ độ đương làm huỷ hoại đạo đức luân đờng làm bận rộn đến pháp luật kia thì đủ hiểu. Trong các truyện tình đó ta không trách các vị chủ động mà ta chỉ phân nửa

MÙA HOA GẠO

(TIẾP THEO)

Ngày hai buổi đến nhà trường đi về bất đắc dĩ cũng phải đem các sách toán học, địa dư, cách trí ra học, có hôm đến 11, 12 giờ chưa đi ngủ. Gia nghiêm thấy thế lại thương hại bảo: « Cứ thông thả mà học, đừng vội vàng quá sinh ra mệt người. Học cốt để thi đỗ, trường tình ai cũng vậy, nhưng nếu khoa này chẳng đỗ thì chờ đến khoa sau cũng được. Thầy giáo là thầy giáo quen và ngày thường vẫn khen là ngoan ngoãn, nếu không đỗ, về thầy cũng cho học thêm năm nữa, đừng sợ ». Thấy gia nghiêm nói thế, ngoài miệng tuy vâng vâng, gia gia, chứ trong lòng vẫn nơm nớp, vì gia nghiêm vốn là nghiêm nghị xưa nay, đi thi không đỗ, về khó lòng tránh được khỏi đòn. Tôi xin thú thật rằng chỉ vì sợ gia nghiêm mà còn có gần một tháng nữa tôi phải hết sức chăm chỉ. Ngày thường, tôi cũng làm biếng vừa thôi, nên học ôn lại cũng nhớ được ít nhiều. Kỳ thi đến, nơi phải cùng anh em sang Nam thi. Thấy các anh em ai cũng giỏi hơn mình mà còn lo lắng thì mình nào có chắc gì. Bấy giờ mình lại giận mình quá độ. Tài trí đã chẳng có thế mà ngày thường lại không chăm, nay cùng người đi thi, lúc về người đỗ mình không, há chẳng hổ thẹn lắm ru! Nghĩ thế lại hỏi sao mấy hôm nọ không giả vờ ốm ở nhà có được không. Tuy chẳng đỗ song ai hỏi đến còn có câu trả lời rằng: « Tiếc quá

~~~~~

rằng cái lễ nghi «phu phụ tương kính như lân» không còn ai theo. Biết kính nhau thì khi nào nỡ làm mất danh dự của nhau. Phải chăng thua các bà ?

(HẾT)

TRẦN-KHÁNH GIU

nếu tôi không bị mệt thì cũng được đỗ như anh em nào có kém gì. Thật suốt một đêm nằm ở nhà trọ phố hàng Rượu tỉnh Nam, tôi không hề nhắm mắt, chỉ hết lo lại buồn lại giận. Sáng hôm sau là kỳ thi dậy sớm sửa sách vở rồi cùng anh em đi thi. Xin thú thật rằng trước khi đi và cả trong lúc đương đi, tôi không hề nói truyện gì với anh em cả, miệng chỉ làm thầm khẩn vái thần thánh, tở tiên cho phen này được đỗ. Lúc vào trường thì thấy những bài thi cũng không khó lắm có thể làm được nên lo buồn cũng giảm yên trí ngồi làm. Lúc về nhà trọ bàn tán với anh em thấy mình cũng không đến nỗi sai, trong bụng bấy giờ mới hi vọng, nhưng cũng chẳng dám hi vọng nhiều. Các bài thi viết xong lại cùng anh em về Thái. Về nhà ai hỏi đến bài vở cũng giả nhời rằng khá nhưng chỉ sợ năm nay nhiều người thi chăm nghiêm thôi.

Còn nhiều thứ mình vẫn lơ mơ nên lại phải đem ra xem lại. Khổ thay cứ học đến cuối thì đã quên đầu, học lại đầu thì đã quên cuối. Lắm lúc nghĩ muốn xé tan sách ra không thi cử gì nữa, ai cho làm chân ký rượu độ 15 đồng một tháng cũng đủ thích rồi. Kể từ hôm ở Nam về đã được ba hôm, gặp lúc buổi trưa 11 giờ đương nằm xem quyển địa dư «Atlas» (tôi có bệnh mãi đến bây giờ cũng vậy, hề học nhiều là phải nằm) bỗng thấy một người bạn học đến bảo rằng thầy giáo sai lại nói cho biết có giấy gọi lên Hà-nội thi vấn đáp. Nghe thấy thế mừng quá. Vội thưa cùng gia nghiêm xin tiền tàu. Lúc thu xếp sách vở quần áo, lúc ngồi chờ một người bạn học cùng đi, bấy giờ

mới lại nghĩ đến «bỏ chữ» của mình thì ôi thôi! nghe chừng đâu nó hãy còn rỗng tuếch. Nỗi lo đâu lại đến; mà lo thật, lo suốt từ Thái Bình đến Tân-đệ, từ Tân-đệ đến Nam-Định, từ Nam-định đến Hanoi. Nào những lo còn nhiều chỗ chưa thuộc, nào những lo vào vấn đáp phải giả nhời với các quý quan, thế mà từ xưa mình có nói truyện với các quý quan bao giờ đâu, nhớ khi nghe không biểu thì dẫu ngài có hỏi trúng vào chỗ mình thuộc đi nữa cũng chả biết đâu mà giả nhời. Nghĩ đến đây lại sợ toát mồ hôi ra một lần nữa. Về đến Hanoi chia tay bạn liền đi thẳng về nhà (gia nghiêm có nhà ở Hanoi hiện các anh các chị tôi đương ở). Đến nơi anh em chị em gặp nhau mừng rỡ khôn cùng. Vì mừng anh mừng chị mà nỗi lo dọc đường phút biến đi đâu mất cả. Cơm nước xong, ngồi nói truyện một chốc rồi đi ngủ ngay để mai dậy sớm. Kề ra thực là thi đỗ có may, nên lúc tôi lên trường Bảo-Hộ thi vấn đáp gặp phải nhiều câu tôi không biết rõ, chỉ giả nhời liều thế mà lại đúng, có là lạ hay không? Trong hai hôm đồng đã đi lại, chạy buồng này buồng khác, tôi lại đâm lo như lúc chưa đi thi. Ngày thứ ba thứ tư ngồi ở nhà chẳng đi đâu, chỉ ngồi nói truyện nhảm và ăn quà ăn bánh. Ở các tỉnh ít hàng quà. Nay về Hà-nội được sẵn quà lại được các anh các chị chiều mua cho nhiều thức, lấy làm vui vẻ quá. Đến ngày thứ năm tôi đi xem bảng. Mấy tờ giấy đã dán đặc ở cổng trường, cả thầy đến mấy trăm người trúng tuyển. Nào vòng trong, vòng ngoài, biết bao nhiêu người, như có, trẻ có, đương tranh nhau xem bảng. Tôi cũng cố leo vào xem, nhìn đi nhìn lại chẳng thấy tên đâu cả. Bỗng tôi đã choáng váng, sau định thần đọc lại một lần nữa nếu thật không có tên thì đi về cho rảnh;

TRẬN ĐÁNH PHƯƠNG NAM

Quân-sự tiểu thuyết (tiếp theo)

Nguyên-Cáo nghe lời khiển-
hạch thì cúi gằm mặt, không dám
nói nửa lời. Chủ-Tọa đưa mắt
hỏi Ước-Hàn, Ước-Hàn vẫn lý
không chuyển. Chủ-Tọa cất
tiếng hỏi :

Ước-Hàn ! người ta kiện anh
gần ấy lễ, anh có cãi gì không?
Ước-Hàn dùng tiếng Anh mà
trả lời :

Tôi không cãi chi cả.

Người trong nhà thờ, quá nửa
là người Anh, nhưng tiếng Anh
khi nói đến, nay bỗng đứng
lặng thì đều lắng lắng để nghe.
Chủ-tọa nổi giận, vỗ tay xuống
bàn, quát mắng Ước-Hàn :

Anh nói thứ tiếng gì ? Cái tiếng
đó cười như thế, anh dám đem
đến ở chốn này hay sao ? Cho
ta hay con người ôn-nhã, phần
hiều là tay học-vấn mà ra, còn

hạng người không ôn-nhã thì lấy
đâu học-vấn bằng ai.

— Tôi không biết thế nào là ôn-
nhã, chỉ biết cái tiếng tôi nói tức
là cái tiếng cha mẹ tôi vẫn nói
xưa nay... Nay không cho nói
nữa, thì thôi cũng được, chứ
sao !

Chủ-tọa giậm chân xuống đất, kêu
lên rằng :

Vẫn không sao giữ được pháp
luật...

Ước-Hàn nói tiếp :

Về việc uống rượu, hôm đó tôi
đi làm về, trong miệng đương
khát, cầm chai giốc uống, bất-đờ
uống hết lúc nào không biết, nào
phải định ý uống tham. Còn việc
bắt tôi ăn chay bánh tằm, thì tôi
có cãi thực. Sức to lớn thế này,
ăn thế sống làm sao được. Cái
thằng ngu-xuẩn An-bá-la-Tur, tôi

có đem gim xuống nước, nhưng
đầu hẳn vẫn còn đây kia, đã chế
được đâu ! Còn đứa con gái, tôi
có công nó lội qua bến nước
Nó ăn mặc lịch sự, sợ lội xuống
nước thì ướt hồng áo quần, chứ
như tôi chỉ mặc một đôi dép ná
có ướt chân cũng chẳng hại gì.
Trông thấy người ta rụt-rè quan
co bên bến nước, nếu không
giúp đỡ người ta, còn sao đáng mặt
đàn ông ?

Chủ-tọa ngắt lời mà rằng :

Thời đủ rồi ! Người nói thế
đủ, bây giờ ta sẽ định tội cho
người.

Nói đoạn chủ-tọa đứng dậy.
Các người ngồi hai rẫy bên ngoài
đều len-lét nhìn nhau, tỏ ý bất
ràng đực cụ đương nổi cơn tức
giận, không biết sẽ khép tội an

Nay lần này lại đọc thấy lên
ngay. Biết là dở rồi, tôi mừng
hơn xiết kể, vội vàng rẽ đám
người đi ra. Thấy mấy cái
xe đương lảng vảng ở đây tôi
vội ngay cái xe cao-su lại (bấy
giờ còn có xe gỗ nữa) mặc cả về
nhà. Ngồi trên xe cao su lấy làm
tích chí và hãnh diện lắm. Bụng
áo dạ bây giờ về nói cho các
anh các chị biết mình đỗ, chắc các
anh các chị mừng lắm đấy !
Thế thì rất lấy làm thú vị. Vả
nay tôi đỗ không được cao
lắm nhưng kể những anh em
bài Bình thì tôi lại đỗ đầu, thế
mình cũng được cái danh dự
đầu xứ, nào có ngờ đâu ! Về nhà
đến cửa chưa giả xong tiền
các anh các chị tôi đã từ
trong nhà hỏi với rạc có đỗ không?

Tôi vội vàng nói có, nét mừng thấy
hiện ra ở cả trên mặt các người
thân yêu của tôi. Tôi rá nhờ
xong vào nhà. Một anh tôi vội
vàng mặc áo đí đánh giấy thép
bảo tin cho gia nghiêm biết.

Bấy lâu lo, buồn, giận, nay mới
đến lúc mừng thì đỗ.

Đây là bước đầu vui buồn
mừng giận của tôi về mùa hoa gạo.

Tôi ở chơi Hanoi ít lâu rồi về
Thái. Gia nghiêm và gia từ thấy
tôi đi thi đỗ về đều vui vẻ. Tôi
thấy quang cảnh ấy cũng lấy
làm sướng.

Thấm thoát ngày qua tháng lại
kỳ nghỉ hè đã hết, tôi thu xếp lên
Hanoi vào học trường Bảo-Hộ.
Vì tôi đỗ cũng khá cao nên được
vào học. Còn nhiều người đỗ
dưới danh phải ở nhà bầy đi tìm

việc làm vì số học trò đỗ bằng
học năm ấy những sáu bảy trăm
mà số người vào học trường chỉ
lấy có hơn một trăm.

Từ lúc tôi vào học trường Bảo-
Hộ hết đến mùa hoa gạo là tôi
lo buồn mừng giận vì rằng đỗ
mùa ấy thì lại phải thi lên lớp.
Tôi bấy giờ cũng chưa có
vọng đỗ bằng thành chung cả
cầu sao cho học hành khỏi phải
đuổi là phúc rồi. Thấy bài thi
thì lo, học bài không thuộc thì
buồn, thuộc hiểu rồi mà lúc thi
giáo ra bài làm không làm được
thì giận, lúc thi xong thấy cử
khá, chẳng những không phải
đuổi, lại được số hơi cao thì
mừng.

(Còn nữa)

KỶ HOA

ia thế nào. Chủ-tọa nói to lên
lắng :

Ước-Hàn ! Người vào học đạo
nói hai tháng nay, đã phạm biết
bao tội ác ! Người không nên mặc
áo áo nhà tu chày sạch kia nữa.
Bụng người không sạch, cần dùng
sạch làm chi ! Nay ta sai lột áo
nhà tu của người, đuổi người ra
hỏi nhà thờ, xóa bỏ tên người
trong sổ, không cho người lảng
lảng đến gần Ba-Lũ để thêm r
hấn đất này.

Chủ tọa nghe nói, đều tỏ ý kinh
ngạc-bang-hoàng, tựa như một việc
huyền đật động giới đưa đến.
Duy Ước-Hàn, không những
không hề lo-sợ, mà lại tỏ ý vui
nùng.

Chủ-tọa thấy Ước-Hàn như
như tự-đắc, lại càng nổi giận
quát to lên rằng :

Cái đó là hình phạt phần hồn,
òn về phần xác, ta cũng không
hề tha thứ cho người. Tả-hữu
lâu ! Lối người này ra ngoài cửa
ai tiểu-phu đánh cho một trận,
đi đuổi ngay đi.

Ước-Hàn nghe nói, cười nhạt
mà rằng :

Lũ chuột nhắt, dứa nào đến gần
a, ta bóp vỡ đầu ngay như quả
rừng.

Nói đoạn, dương hai cánh tay
nổi bắp thịt to như bắp chuối,
không hề ai dám đến gần. Các
nhà tu ngồi hai bên, thấy đều
ngom-ngộp trông nhau, cúi rạp
mình xuống, khác nào một trận
gió to đưa đến, làm cho cây cỏ
đều lướt vào nhau. Chủ-tọa tức
giận vô cùng, toan đi ngay xuống.
Viên thư-ký cùng Cơ-la-Mẫu, cố
tức ngăn lại và nói :

Xin chủ-tọa chớ vội nóng tính.
Người đó hẳn ngày nay có ma-

quỉ gì ám-ảnh vào thân. (Nói đoạn
quay ra bảo Phát-phát-Lý và An-
bá-la-Tư) : Hai bác, một bác chạy
ra gọi Lưu-Kha và một bác chạy
ra gọi tiểu-phu Ngôã-Thắc mang
khi giới vào đây. Các bác giục
họ vào ngay, nói là tính mạng
mọi người trong nhà thờ đều
nguy hiểm đến nơi lập tức.

Ước-Hàn nghe nói, khi nào
chịu yên. Chàng chạy đến, giơ
quyên danh ngay An-bá-la-Tư,
cả người lẫn ghế ngã lăn xuống
đất, rồi xông xộc đi ra lối cửa.
Người canh cửa dương ngời gà gà
nặng gật, sịch thấy áo chạm vào
người, mở choàng mắt dậy thì
Ước-Hàn đã lướt đôi giày cỏ,
rảo chân ra đường cái mà đi.

CHƯƠNG THỨ HAI

Trong ngôi nhà thờ, ở giữa khu
rừng ấy, cỏ lai chưa sậy ra việc
ngỗ nghịch như thế, mà cũng
chưa từng có ai dám bỏ nhà thờ
ra đi một cách như thế bao giờ.
Chủ-tọa Ba Nhĩ Cách là một
người rất tự-cường quả quyết
không khi nào muốn dè vì đó mà
loạn mất trật tự, đến nỗi hiệu-
lệnh không thi-hành được. Lập
tức ông ta tạ lỗi với mọi người :

Hôm nay Ước-Hàn ra đi,
chẳng qua cũng là chúa trời đuổi
hắn ra khỏi ngoài vườn cực-
lạc đó thôi. Vậy nay ta muốn sửa
đổi lại pháp luật công minh, nếu
không, sau đây còn sậy nhiều
truyện lời thôi, ai ngăn cản nời ?

Các nhà tu đều lắng lặng ngồi
nghe chủ tọa răn dạy một hồi.

Sau đó, các nhà Tu tan-mác đi ra
chủ tọa lại vào tu phòng đ
kinh cho yên giấc nỗi lòng. Đ
một lát, chợt nghe có tiếng gõ cửa
Chủ tọa có ý không bằng lòng v
làm rối loạn trong lúc tu-hành
song cũng bất đắc dĩ đứng đ
mở cửa cho vào. Khi người ấ
vào, chủ-tọa bỗng biến ra sắ
mặt vui vẻ, chẳng khác m
người cha già được trông thấ
một đứa con yêu. Người m
vào là một chàng trẻ tuổi, m
tóc hơi vàng, dáng người trắ
trẻo, tầm thước hơi cao, mặt m
vạm-vỡ, đôi con mắt sắc sảo ó
hòa, có vẻ đáng mến. Cứ n
hình sắc người dò tưởng chừn
từ lúc lọt lòng đến giờ, chưa
thấy một sự vui mừng li hợp
chỗ nhân gian Nhưng trông trướ
mạo đường đường, đi vững tr
nếu phải con mắt tinh đời, thì hi
ngay là một bậc anh hùng đ
lược, không phải người thường
Anh ta mặc bộ áo thường khôn
phải lối áo nhà tu ; bên vai đ
cái túi da, ra dáng một ngư
khách bộ hành, tay phải cầm c
gậy, đầu gậy bịt đồng, tay tr
cầm mũ không ria, trên mũ gắ
một miếng thiếc, trong đ
tượng của thánh mẫu Mã-lợi-

Chủ tọa trông thấy liền nói

— Em đã sửa soạn xong r
sao ? Ngày nay thực là ngày bá
hạnh cho cảnh nhà thờ, không đ
12 tiếng đồng hồ mà trong ch
vườn tu, cỏ mọc cũng đi, hoa th
lại bỏ . . .

(Còn nữa)

ENSEIGNEMENT, PRIMAIRE, PRIMAIRE SUPÉRIEUR ET SECONDAIRE

LYCÉE LIBRE HÔNG - BÀNG

là Trường Tư t^o nhất : (Ở Đông-Pháp chỉ trường này được phép mở đến ban Tú-Tài) nhà to sân rộng, mở đủ các lớp : lớp giảng riêng về Triết-học, lớp giảng lối gửi thư.

Nhận cả lưu học sinh: Tiền học không tính d^l

Giáo sư Tây, Nam có danh tiếng

Quản-Đốc : M. Leuret, Cử nhân khoa Văn-

Chương Triết học, đã ra công đào luyện cho

bọn Thiếu niên bên Pháp trong 30 năm giờ.

Lớp Nghỉ-Hè (27 Juin 1932) mở tạm giảng ở Trường CHÂN - NAM số nhà 2, Phố Nguyễn - Tr^ái Hanoi, cho đến khi sửa xong nhà Trường mới.

Ai hỏi thể lệ đính tem giá lời.

Thè nào là

« Phòng-tích »

Bệnh phòng tích dân ông, dân bà, sức lực kém thường hay bị, từ 25 đến 50 mười tuổi hay bị lắm. 1- Vì cơm no rượu say với ham tình dục. 2- Ăn xong đi ngủ hay đi tắm ngay nên thụ bệnh, gọi là phòng tích. Khi làm bệnh thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì ợ, thường đau bụng đập lưng, chân tay mỏi mệt. Bị lâu nữa, sắc mặt vàng, da bụng gầy. Mỗi uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều Phòng Tích thần được "Con Chim" không còn phạt, đứng bệnh ắt thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay. Mỗi liều chia hai bận uống, giá 0p40.

VŨ-ĐÌNH-TÂN

178 bis, Route Lach-Tray, Haiphong

ÁN-TỬ KIM-TIÊN NĂM 1926

CÁC NƠI ĐẠI LÝ

Hanoi : M. Hiền, 22 bis, phố Huế ; Trần Văn Huân 99, phố Mới, Quảng Tiến Ký, 44 phố hàng Lọng Nguyễn-Ngọc-Linh, 25 phố hàng Bông - Hà-dông
Hiệu Nam-Thọ, chợ bưởi ; Bảo-Châu, Photo, phố Bruxelles ; Hằng-Phong ở Chợ Tia - Nam-dịnh ;
Hiệu Ích-Sinh-Đường 19, Phố khách Hưng-Long 19 Nang-Tĩnh - Hải-đương ; Hiệu Chi-Lan 44 Đông-thị - Bắc-ninh ; Vinh-Sinh 162 Tiền-an - Sơn-tây ;
Vạn-Thành 47, Hậu-Tĩnh - Hải-phong ; hiệu Nam-Tân, bán sách vở, 48, phố Bonnal - Vinh ; Sinh-Hay phố gare - Huế. Vinh-Trương 49 Gia-long
Saigon Hưng-Vương 107 d'Espagne.

Các tỉnh trong ba kỳ có đại lý bán cả

NHÀ ĐỀ

NGUYỄN - THI - DOAN

53, PHỐ HÀNG TRỐNG HANOI

MỞ ĐÀ LÂU NĂM

BA - ĐỜ :

Có bằng lối nghiệp trường thuốc Đông-Dương

Đã làm việc hơn mười năm ở các nhà thương nhưn Bắc-kỳ

CÔNG VIỆC CẦN THẬN VÀ NHANH CHÓNG

Xin chú ý !! Xin chú ý !!

Ban hiệu có bán Cement, hắc ín, đất đen, Sơn tây, dầu thuốc các mùi, Cristaux để rửa sơn và rửa đồ mạ (acide azotique), acide sulfurique) để cho vào hòm điện, acide hàn thuốc bột và nước Javel tẩy các đồ vải trắng, Cire à parquet, Encastrique, Essence terribanthène để đánh các đồ gỗ, Cire gòn chai các mùi, thuốc trừ muỗi và thuốc cho vào xe đạp, sẽ tẩy vôi vẩn. Các thư hàng trên này có bán buôn và bán lẻ giá bán phải chăng, với một vài quý khách cũ cũ sẽ rõ.

Các quý khách ở xa muốn mua dùng những thứ hàng kể trên xin gửi thư cho ban hiệu. Sau khi nhận được thư xin gửi theo hình hóa giao ngân.

DUNG-QUANG

Số 51, Phố hàng bát Sứ - HANOI

PHAN-BA-CAN

32, Rue du Chaovre Hanoi
TÉLÉPHONE 812

FABRIQUE DE COURONNES
MORTUAIRES EN PERLES
MONTAGE ARTISTIQUE ET
HAUTE NOUVEAUTÉ

Maison la plus impor-
tante la plus ancienne
et la plus réputée.

HIỆU GIA - HỘI

Số nhà 13, phố hàng Bưởi Hanoi
GIẤY KỜI SỐ 715

BÁN SẮT VÀ
(CIMENT) SI-MĂNG

Mua nhiều
có giá hời

**NÊN HƯT THUỐC THƠM
ANG LÊ**

hiệu
ROSETTE

0,13

COMPAGNIE COLONNE DES TABACS
Cliché ATDAR 7 Louvre.

MỘT-CƠ-QUAN:

Chuyên khảo cứu về những cách phòng nạn cháy.
Thực hành cách phòng nạn ấy theo phương pháp riêng

RẤT HIỆU NGHIỆM

CHÚ NHẬT NÀO CŨNG CÓ THỬ MÁY CỬU HÒA Ở BÀN-HIỆU ĐÈ TỎ RÕ
SỰ HIỆU NGHIỆM CỦA MÁY:

KNOCK - OUT

PIERRE JACOMET

Đại-lý độc quyền máy cứu Hỏa «Knock Out»
chuyên môn về cách ngăn phòng nạn cháy.
29, Phố Đồng Khánh Điện Tín : Jacomet Hanoi
Giấy nói 617 R. C. Hanoi 394

Ai muốn hỏi han điều gì về cách ngăn
phòng nạn cháy, bản Hiệu rất hoan
nghênh chỉ rõ.